

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Philippi Ecclesiae Eystettensis XXXIX. Episcopi. De
Eivsdem Ecclesiae Divis Tutelaribvs. S. Richardo. S.
Willibaldo. S. Wvnibaldo. S. Walpvrga. Commentarius
nunc primum evulgatus**

Philipp <Eichstätt, Bischof>

Ingolstadii, 1617

IX. De S Sebaldo Norenbergensium Diuo Tutelari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70477)

Porro tam Hernriedæ, quàm Norimbergæ Deus varia miracula beatis hisce lipsanis interuenientibus, edidit; nam & cæcis visus, claudisque gressus restitutus est: fugati omnis generis morbi, etiam Epilepsia. Fœdus strumæ tumor depulsus. Vita reddita iam ad mortis limina admotis: In præceps delapsi quidam, absque noxa, inuocato S. Deocarî subsidio. Denique multa alia beneficia ad sacros hos cineres mortalibus accurrentibus diuinitus concessa sunt: quorum catalogum vernaculo idiomate conscriptum vidi in Monasterio Rebdorffensi propè Eystadium, monstrante admodum Reuerendo Patre ac Domino, *Leonardo Crausio*, cœnobij illius Priore vigilantissimo. Quid autem Reliquiis istis factum sit, postquam Lutherus Norimbergam occupauit, mihi incompertum est. Altera & potior pars Hernriedæ adhuc reuerenter custoditur & colitur. Nec plura de S. Deocarî indagare potui.

CAPVT IX.

*De S. Sebaldo, Norimbergensium
D. Tutelari.*

 Ancto Deocarî adiungere visum est S. Sebaldum, quia vt locis vicini, ita annis non fuere adeo diffiti. De quo ex Schedelio *Ætate VI. Centuriatores Cent. 8. cap. 10.* (admixtis tamen conuiciis, quæ in Schedelio non legerant, sed ex amarulenta mente sua deprompserant.) *Sebaldus Regis Dacia filius Parisiis operam literis dedit: ac noctu cum deberet cum sponsa dormire, aufugit, si credere fas est.* Difficile creditu hoc Prædicantibus accidit; quis enim ex illorum numero lectum genialem bene instructum, iam iam-
que

que inscendendum fugitaret? Quis sponsâ relictâ, solitudinem vel Monasterium peteret, cum amor sp̄sarum, vel potius meretricû, præcipuos quinti Evangelij tibicines ex Monasteriis abstraxerit, & ad Neæras Cynthiasque quærendas sibi que copulandas adduxerit.

Addunt Centuriatores. *Et in eremo annos quindecim exegit. Inde Romam superstitionis (non superstitionis sed religionis) ergo venit; & à Gregorio I I. ad Germanos ablegatus est, ut iis prædicaret Pontificias superstitiones (Iterum labitur vester calamus, ô Centuriatores: non missus est prædicare superstitiones, sed veram in Christum Redemptorem nostrum, fidem; quam aut Noricis tradidit, aut Norici vsq; ad Lutherum veri Christiani non fuerunt; cum certum sit Norimbergæ finitimi que locis aliam fidem non fuisse cultam & publicè receptam, nisi illam, quæ à S. Sebaldo tradita fuerat.*

Iterum audiamus Centuriarum opifices. *Ad Longobardos ergo accessit, & postea Ratisbonam, ac postremo prope Norimbergam in solitudine vixit. Doctrina & miraculis claruit (gratiæ Centuriatoribus pro hac confessione) quibus in eremo fortè arboribus & feris profuit, ad homines enim solitarius rarò venit. At alij ad solitarios accurrebant, & quidem sturnatim, quibus exemplo sanctæ & asperæ suæ vitæ, miraculisq; & salutaribus hortamentis plurimum proderat. Exempla huiusmodi accessus ad Eremicolas, si petis, ea tibi Philotheus, seu historia Religiosa Theodoretii suppeditabit; vt & alia monumenta, quæ libro, quem *vitas Patrum* appellamus, inserta sunt. Illi verò Anachoretæ, qui à consortio mortalium penitus sese remouerunt, haud quaquam pro inutilibus terræ ponderibus reputandi sunt, quia hu-*

mano

mano generi orationibus suis ad Deum iugiter profusis, multò maxima emolumenta adferunt; vt ipse etiam S. Augustinus in libro de Ecclesiæ Catholica moribus agnouit, palamque prædicauit.

Nunc dicite Centuriones, quæ dicenda restant. Tandem Norimberga in Oratorio fratrum Martino dedicata (scelus infandum contra leges Isaurici & Copronymi commissum esset, si sancti prænomine S. Martinum honorassetis) quem boues indomiti ad locum sepultura duxerunt. Postea crescete superstitione (pectus vestrum superstitionibus plenum esse oportet, alioqui roties non eructaretis superstitiones) Pontifex Martinus V. eum in Diuorum numerum retulit, & festum diem per uniuersum orbem terrarum XIV. Septembris in honorem eius celebrari iussit. Sed Centuriatores scribere debebant XIV. Kalend. Septembris, qui est dies XIX. Augusti: quo die memoria & depositio S. Sebaldi apud Norimbergam consignatur.

Sed iam reddamus ex ipsis Chronicis de S. Sebaldò verba pura, nulloq; criminationum hæreticorum cæno maculata: nam verbis Chronicorum & addiderunt Centuriatores, nimirum sua maledicta; & detraxerunt, nempe encomia, quæ Auctor ille plena manu in S. Sebaldum congerit. Audi iam Chronicon.

Sebaldus Confessor dignissimus ac sanctissimus, hac tempestate (vt quidam ferunt) doctrina ac sanctitate in Germania floruit. Is ex nobilissimis ortus Parentibus, Regis Dacie filius ac regina castissima; qui votis & precibus à Deo hanc sobolem impetrarunt. Ab ineunte aetate disciplinæ & literæ traditus, pro adipiscendis liberalibus artibus in adolescentia Parisios petiit. Cum eruditissimus euasisset, virgo pulcherrima de familia Regum Francorum matrimonio ei iuncta fuit.

Verum

Verum spretis mundialibus pompis, relicto Regno sponsam elegantissimam nocte deseruit; in longinquas regiones ac heremum secessit. Vbi cum annis XV. sanctissime vixisset, inde deuotionis gratia Romam perueniens, à Gregorio II. summo Pontifice ad Germanos prædicationis gratia directus VVillibaldum & VVunibaldum fratres itineris comites habuit. Et primò apud Longobardos, deinde Ratisponæ doctrina, virtutibus ac miraculis claruit. Postremò apud Nurembergam in solitudine nemorum religiosissimam ac perfectissimam vitam usque in finem exegit. Vbi præter doctrinam populo exhibitam miraculorum gloria nominatissimus euasit. Tandem plenus dierum adoratorium fratrum S. Martino dicatum Nurembergæ (ubi modo cænobium ordinis D. Benedicti ad sanctum Egidium nuncupatum) peruenit, infirmitate ac senio correptus sanctissime migravit ad Dominum. Cuius sanctum corpus ab indomitibus bobus ad locum sepultura ductum, ubi insignis Basilica in eius nomine extructa est. Quem postmodum summi Pontifices propter crebra miracula in Sanctorum confessorum numerum aggregauerunt, præcipue Martinus V. Papa. Eius festum per uniuersum orbem XIV. Kal. Septembr. celebrari iussit. Quamobrem apud Nurembergenses summo honore quotannis colitur; cum Nurembergæ præclara vrbs meritis huius dignissimi patroni augmentum in omni honore & gloria uertim sensit.

De confluxu populi ad S. Sebaldi memoriam & sepulchrum, hæc Trithemius in Chronico Hirsaugiensi ad annum Christi M. LXXIII. Clara & celebris valde his temporibus per Germanias & Gallias erat memoria S. Sebaldi in Nuremberg, & S. Heimeradi in Hasungea (Monasterio Ordinis D. Benedicti in Turingia) & magno populorū concursu quotidie frequentabantur propter opitulationes, quæ diuinitus illic languentibus sæpenumero conferebantur.

Cc

Se-

Sepulchrum S. Sebaldi carmine non ineleganti
descripsit Eobanus Hessus in sua Norimberga, licet
iam tum Lutherani Euangelij afflatu penitus inflatus
esset. Sic autem canit.

*D. Petri, scilicet
S. Sebaldi.

Exstat * in hoc Templo monumentum in signe Sebaldi.
Quem diuum pars magna vocant, hic primus ab orbe
Externo veniens, fertur loca nostra colentes
Christicolam docuisse fidem, pro cuius honore
Officij meritis q̄ piis his cultibus illum
Affecit pia cura patrum, testata salutem
Hoc primum doctore sibi q̄, suis q̄, paratam.
At q̄ ideo hoc illi posuere in signe sepulchrum
Officij memores, quo non praestantius vllum
Siue manu, siue ingenio, siue arte magistra
Contendisse libet, totum est ex are nitenti
Artificis cœlata manu, pulcherrima moles
Naturæ variis operum, forma omnis ab imo
Surgit epistylis fracta ex crescentibus inter
Serpentum species operosa torumata florum.
In summa coit, & pulchri fastigia tecti
Contrahit, ipsa etiam variis cœlata figuris.
Non angustat amen, ne vertex summus acutam
Pyramidem faciat, quanquam tres Pyramidales
Adsimilet conos; circum capitella columnis
Addita sunt, spiræ q̄ breues, toruli q̄ rotundi,
At q̄ abaci teretes, quibus aut simulachra Deorum,
Aut hominum insistent, videas colludere fœctas
Arte puellarum effigies, semper q̄ nouatos
Formarum vultus, colubros adrepere, nudas
Stare puellarum species tenuis ilia, donec
In caudas abeant media plus parte draconum.
Quid statuas alias memorem matrum q̄ virorum q̄

Has

*Has nudas, illas armis & vestibus aptas?
 Quid tot quadrupedum formas? tot sculpta Leonum
 Corpora? nudorum infantum quid mille figuras?
 Musanec vlla queat tanto satis esse labori,
 Nec verbis equare opus immortale futurum,
 Quod neq; Praxiteles, nec Axyron, nec Polycletus,
 Nemo Cares, nemo Scopas reprehendere possit.
 Quanquam fama illos sculpendi nobilis aris
 Commendat, nostros melior peruenit in annos
 Gloria. Sicut enim fuit ignorantior atas,
 Et rudis illa prior, sic nos crescentibus annis
 Crescere, & inuentis meliores addere rebus
 Par fuit, & veterum vinci feliciter artes.*

Exstructum est hoc tam magnificum D. Sebaldi monu-
 numentum anno salutis M. D. XIX. constitit 157.
 centenariis, & 29. libris Orichalci, quolibet centena-
 rio 20. florenis comparato, vt annotatur in manuscri-
 pto quodam vrbis Norimbergensis Chronico.

Audiamus quoque Musam Conradi Celtis, qui
 primus ex Germanis Imperatoriis manibus laurea,
 Apollinari donatus atque coronatus est.

CONRADI CELTIS HYMNVS
 SAPPHICVS IN VITAM
 S. SEBALDI.

Regia stirpis soboles Sebalde,
 Norica multum veneratus vrbe,
 Datuam nobis memorare sanctam
 Carmine vitam.
 Te sacris votis generant parentes,
 Cum diu lecto sterili vacassent,

Cc 2

Teq.

* Studuere.

Teq̄ suscepto * stuerere castam

Ducere vitam.

Natus his sanctis puer ergo votis

Gallia claram properas in urbem,

Artibus sacris animum q̄ cultis

Moribus ornans.

Hauseras sanctas ubi mente leges

Patriam Doctor rediens in aulam

Regiam, quarunt tibi mox venustam

Iungere sponsam.

Ut dies latis fuerat peracta

Nuptiis, virgo pudibunda vultu

Ducitur celfo tibi copulanda

Candida lecto.

Cum q̄ iam clausum fuerat cubile,

Et quies cunctis foret alta rebus,

Tu tua sponsa loqueris pudica

Talia verba.

Nata de magno mea sponsa Rege,

Non tuum castum violabo corpus,

Si placet mecum pia vota castae

Iungere vita.

Annuit virgo tenero pudore,

Et Deo magnas dedit ore grates,

Integram seruans generosa casto

Corpore vitam.

Ipse mox celsam genitoris aulam

Spiritus sancti monitu relinquens,

Horridas siluas, heremum q̄ vastis

Saltibus intras.

Et per exesa saua saxa rupis

Stratus orabas manibus supinis,

Ferus

Feruidum solem, boream, niuesq̄
Passus & imbres.

Et feras inter medius quiescens,
Sæpe montanis satiatus herbis,
Hauseras puram liquidis fluentem
Fontibus undam.

His ubi corpus dapibus foueres,
Mentis in puram tenuatus auram
Sæpe diuinos nitido videbas
Pectore vultus.

Sic tribus lustris tacito peractis,
Inde Romanam properas ad urbem,
Qua Dei verbum monuit per urbem
Spargere pastor.

Ipse mandatum recipis paternum,
Et vagus terras varias pererras,
Donc immensum peregrè venires
Latus ad Histrum.

Hic ubi cymbis tumidus careret,
Præbuit tutam pater alme nauem
Pallium: quo tunc fueras pudico
Corpore tectus.

Moxq̄ per vastas nemoris latebras
Noricam latus veniens in urbem,
Hanc docens sacra monitu profanos
Linguere cultus.

Et Deum celso residere cælo
Prædicas: pœnas vitiiis daturum,
Quiq̄ virtuti tribuat beatæ
Præmiâ vitæ.

Ille de casta genitrice natus,
Corporis mortem tulerat cruentam,

Tertio Phæbo rediens sepultis
Victor ab oris

Approbas multis tua verba signis
Scripta quæ libro reperi fideli,
Nec minus claris hodie coruscas

Inclyte signis
Cumq; iam longo fueras labore
Fessus, & sedes meritis beatas,
Te senem nostras Deus imperabat
Linguere terras.

Spiritus sanctos ubi liquit artus,
Mox boues corpus tulerant agrestes,
Quatuor sanctas modo personamus
Carminè laudes.

Ergo iam cælo meritò locatus
Hanc velis urbem mediis arenis
Conditam, sanctis precibus iuuare
Sedulus orans.

Terra secundo madeat liquore,
Et salutare habeat calores,
Spiceam gestans Cereris coronam
Fœnore multo.

Spumet & plenis rubicundus vuis
Bacchus, & frontes tetricas relaxet,
Et pecus latis numerosa carpat
Pascua pratis.

Prosperos seruent radiosa cursus
Astra: nec morbos subitos minentur,
Paxq; per nostras maneat perenni
Tempore terras.

Bata Germanis faueant triumphis,
Dum petit Turcos gladiis cruentis.

LIBER SECVNDVS.

380

Principis nostri iuuenile robur
Maxmiliani.
Hinc ubi nostras animas solutis
Corporum vinculis Deus euocabit,
Confer ut tecum capiamus alti
Gaudia cœli.
Hæc ubi nobis, pater, impetrabis,
Ante supremi faciem tonantis,
Hic tuas semper cumulemus aras
Ture benigno.

Sequentia seu prosa de S. V Villibaldo.
Ex Missali Eystettensi.

Fulget dies præclarus, cunctis memorandus seculis.
Mansura quo sanctus sui laboris premia
Villibaldus intrat aula cœlesti municeps.
Nam Regum Rex Christus tetra luce hodierna corporis
Eductum de claustris, supernis associauit ciuibus.
Laboribus plurimis quamuis esset affectus nimium.
Pronihilo hos habuit: bonorum fatuorum conscius.
Hunc Anglia natum; Angelis attitulat.
Hic Spiritu sancto afflatus, dum vigeret in cunabulis: hostiam,
Renuncians pompis omnibus diaboli,
Et celibem vitam ducturus: se Domino velut agniculum immolat.
Transcursâ infantiâ cum tribulibus, mox se eripuit patriâ.
Nunc Romam: Et hiero circum plurima loca inuiserat: solimam.
Hic rura postquam peragrat transmarina: quæ factus homo Iesus Chri-
stus carnalibus ipse obambulat pedibus.
Proffert tandem Dominus peregrinum talem pluribus profuturum: nos
proprias illi commisit ouiculas.
Hæc vigil Et bonus pastor vberimis pavit, Et satiauit pascuis.
Et florida poli regna securus scandit: virtutum in signia suis distribuens.
Ortu illius O Christe à peccaminum monstris nos tueri velis.

De

De S. VVillibaldo Hymnus ex Breuiario Eystetrensi.

Mare, fons, ostium, atq; terrarum Deus tu omnium caput bonorum,
à te bona fluunt, ad te recurrunt.

Longè ab insulis pars bona maris ad fontem rediit, teque requirit Iesum
viuentium fontem aquarum.

Maris fons est Deus, pars W ILLIBALDVS, qui procul patriis cur-
rens ab oris cerui more suum tendit ad haustum.

Anglorum insule felix alumne nos prece sedula dignos fac aqua, quam
quisquis biberit, suum post nescit.

Mundos baptisinate fraudes iniquæ semper insciant maleq; mergunt per-
stagnum criminis in poenam mortis.

Sed tuis precibus omnes rogamus, de sæua eripi noxa charybdis, tangen-
tes lachrymis portum salutis.

Laus tibi Trinitas, laus & potestas, te laudant flumina, cæli ac terra, à
mari ad mare laus sit hac die, Amen.

De S. VValpurga Hymnus.

Ave flos virginum soror magnorum fratrum VVillibaldi & VVun-
baldi, aue virginæ sponsa decoris.

Inter innumeros quos misit sanctos, te letam genuit, letamque misit flo-
rem angelicum Anglia mater.

Te mater Domini, mater & virgo choreis virginum virginem iunxit, fi-
lioque suo sponsam dicauit.

Ingressa thalamum Regis cælorum, audis angelicum carmen iucundum
intra virgo tui gaudium sponsi.

Laus tibi Trinitas, laus & potestas, te laudant virgines quinque pruden-
tes, tu ora pro nobis virgo VValpurgis, Amen.

